

Predkladacia správa

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky informatívny materiál „Informácia o návrhu riešenia urýchlenej obnovy zničenej časti národnej kultúrnej pamiatky Mlyn vodný s pílou v Kvačianskej doline následkom živelnej pohromy“.

Národná kultúrna pamiatka (ďalej len „NKP“) Mlyn vodný s pílou (č. ÚZPF 3513/1-5) je ojedinelým príkladom funkčnej technickej pamiatky, kde mlynské stroje, píla aj osvetlenie objektu fungujú celoročne na pohon vodným kolesom. NKP Mlyn vodný s pílou je zaradený medzi najvýznamnejšie technické pamiatky na Slovensku a tiež je zaradený do Zoznamu národných kultúrnych pamiatok s prioritou ochrany a obnovy,

Dňa 06. 08. 2023 vznikla vplyvom prívalových dažďov povodeň, ktorá zničila pamiatkový objekt Hať (č. ÚZPF 3513/5), prislúchajúci k národnej kultúrnej pamiatke Mlyn vodný s pílou (č. ÚZPF 3513/1-5). Hať sa nachádzala v potoku Kvačianka, jej funkciou bolo zodvihnutie hladiny potoka do výšky potrebnej pre vpust vody do mlynskeho náhonu. Hať mala drevenú zrubovú konštrukciu s pravidelnými väzbami brvien v rozsahu celej šírky koryta. Po zničení hrádze sa kultúrna krajina v blízkosti pamiatky výrazne narušila a bude sa ďalej narúšať eróziou, pokiaľ sa neobnoví funkčnosť hate.

Pre potrebu bezodkladného začiatku obnovy NKP Mlyn vodný s pílou (č. ÚZPF 3513/1-5) navrhuje Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „MKSR“) finančnú podporu prostredníctvom svojho dotačného systému podľa zákona č. 299/2020 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. V priebehu mesiaca december 2023 by mohla byť vyhlásená mimoriadna výzva v Programe 6 – Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí v oblasti kultúry na rok 2023; v podprograme 6.1 – Odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí. Vyhlásená mimoriadna výzva by bola financovaná z vlastných zdrojov rozpočtovej kapitoly MK SR. O ďalšie finančné prostriedky na obnovu by sa mohol správca NKP Mlyn vodný s pílou (ÚZPF 3513/1-5) uchádzať o dotáciu vo výzve v Programe 1 - Obnovme si svoj dom; podprogram 1.1 – Obnova kultúrnych pamiatok na rok 2024.

Keďže sa NKP Mlyn vodný s pílou (č. ÚZPF 3513/1-5) nachádza na území s najvyšším stupňom ochrany, samotná obnova bude veľmi komplikovaná a finančne a časovo náročná (komplikovaná preprava materiálu, obmedzenie prístupu pre stavebné stroje a zariadenia a pod.). Dôležitá bude preto aj súčinnosť a intenzívna spolupráca so Správou Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici (ďalej len „TANAP“).